

Ochrana seniora jako spotřebitele II.

Ing. Kateřina Tomšíková

Kdo je spotřebitel

- Každý člověk, který **mimo rámec své podnikatelské činnosti** nebo mimo rámec **výkonu svého povolání** uzavírá smlouvu s podnikatelem.
- O spotřebitelskou smlouvu se jedná v případě, kdy **jednou smluvní stranou je spotřebitel a druhou podnikatel.**
- Za spotřebitele se zákazník považuje, pokud kupuje zboží nebo objednává služby pro **osobní potřebu** .
- Za spotřebitelskou smlouvu se **nepovažuje**, pokud dochází k prodeji mezi spotřebiteli navzájem anebo mezi podnikateli navzájem.

Kupní smlouva (prodávající x kupující)

- Prodávající převádí na kupujícího vlastnictví věci, vlastnictví přechází převzetím věci.
- Strany si mohou v kupní smlouvě sjednat tato vedlejší ujednání:
  - a) Výhradu vlastnického práva
  - b) Výhradu zpětné koupě
  - c) Výhradu zpětného prodeje
  - d) Předkupní právo
  - e) Koupě na zkoušku
  - f) Výhradu lepšího kupce
  - g) Cenovou doložku
  - h) Jiná vedlejší ujednání

Darovací smlouva (dárce x obdarovaný)

- Dárce bezplatně předává věc obdarovanému, který dar přijímá.
- Pokud dárce dar slíbí a neposkytne, musí podle NOZ uhradit škodu, kterou nedodržením slibu způsobil.
- Darovat lze s podmínkou (zákaz prodeje věcí) nebo s příkazem (že obdarovaný má část, nebo celý dar darovat).
  - Není možné obdarovat zdravotnické zařízení, kde je původní dárce ošetřován (zákon toto zakazuje).
- Dárce se může domáhat vrácení daru (nebo ze něj obvyklé ceny), a to pouze **do jednoho** roku v případě:
  - nouze,
  - nevděku .

Smlouva o dílo (zhotovitel x objednatel)

- Dílem může být zhotovení určité věci, údržba, oprava či úprava věci.
- Podstatnými náležitostmi jsou určení předmětu a ujednání o ceně.
- Pokud zhotovitel upozorní objednatele na použití nevhodného materiálu či nevhodný příkaz, může zhotovitel od smlouvy odstoupit.
- Objednatel má možnost odstoupit, jestliže zjistí, že zhotovitel neprovádí dílo řádným způsobem, nezjednal nápravu v přiměřené době a jeho postup by nepochybně vedl k podstatnému porušení smlouvy.

Nájemní smlouva (pronajímatel x nájemce)

- Pronajímatel se zavazuje přenechat nájemci **věc** k dočasnému užívání, nájemce se zavazuje platit nájemné.
- Pronajmout lze věc movitou i nemovitou.
- Pronajímatel je povinen udržovat předmět nájmu ve stavu způsobilém k užívání.
- Nájemce je oprávněn užívat najatou věc dohodnutým způsobem a je povinen platit nájemné a provádět běžnou údržbu najaté věci, může najatou věc přenechat někomu do podnájmu, pokud s tím pronajímatel souhlasí.
- Nájem ujednaný na dobu určitou končí uplynutím této doby.
- Nájem ujednaný na dobu neurčitou končí dohodou, nebo výpovědí (nemusí být odůvodněna).

Smlouva o nájmu bytu (pronajímatel x nájemce)

- Smlouva musí být vždy písemná.
- Nájem bytu na dobu určitou může zaniknout uplynutím doby, výpovědí.
- Nájem bytu na dobu neurčitou - výpovědí – jen z některého ze 6 důvodů uvedených v NOZ, patří mezi ně:
  - když nájemce hrubě poruší svou povinnost vyplývající z nájmu (bez výpovědní lhůty)
  - pronajímatel potřebuje byt pro sebe nebo svého příbuzného (s 3měsíční výpovědní lhůtou).
- Bytové náhrady se v novém občanském zákoníku ruší.

Licenční smlouva (poskytovatel x nabyvatel)

- Poskytovatel dává nabyvateli oprávnění, nebo-li licenci k výkonu práva duševního vlastnictví za dohodnutou cenu.
- Rozlišují se smlouvy autorské a licenční smlouvy k předmětům průmyslových práv.
  - Využívání autorských práv chrání **autorský zákon**.
  - Využívání tzv. průmyslových práv chrání **zákon o vynálezech a zlepšovacích návrzích**.
    - Podmínky pro udělení patentu: vynález musí být nový, být výsledkem vynálezecké činnosti, a průmyslově využitelný.
    - Účinky patentu, které nastávají dnem oznámení o jeho udělení ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví.

Pachtovní smlouva (propachtovatel x pachtýř)

- Propachtovatel přenechává pachtýři věc k dočasnému **požívání** a pachtýř se zavazuje platit za to pachtovné nebo poskytnout propachtovateli část výnosu z věci.
- Požívání = užívání spojené se sklízením plodů (výnosů).
- Může se jednat o pacht zemědělské půdy nebo o pacht závodu (podniku).
- Na rozdíl od nájmu se u pachtu předpokládá, že pachtýř bude vlastním přičiněním věc obhospodařovat tak, aby přinášela výnos.

Smlouva o výměnku

- Smlouvou o výměnku si může vlastník nemovitosti, nejčastěji půjde o staršího člověka, vymínit, že chce v nemovitosti převedené na jinou osobu (nejčastěji půjde o potomka), nadále bydlet.

Další smlouvy

- **Smlouva o výprose (půjčitel x výprosník)**
  - Vzniká přenecháním věci bezplatně k užívání **bez ujednání** na jakou dobu. Kdo věc takto přenechal, může požadovat vrácení kdykoliv.
- **Smlouva o výpůjčce (vypůjčitel x půjčitel)**
  - Vzniká přenecháním věci bezplatně k užívání **na dohodnutou dobu**.
  - Půjčitel se nemůže domáhat vrácení věci předčasně, vypůjčitel je oprávněn vrátit ji předčasně.
- **Smlouva o zápůjčce (zápůjčitel x vydlužitel)**
  - Zápůjčitel přenechává vydlužiteli zastupitelnou věc, aby ji využil a po čase vrátil.
  - Při peněžité zápůjčce lze sjednat úroky, při nepeněžité zápůjčce vrácení většího množství věcí.

Smlouva o úvěru (úvěrující x úvěrovaný)

- Úvěrující se zavazuje úvěrovanému poskytnout peněžní prostředky a úvěrovaný je povinen vrátit tyto prostředky do ujednané doby a zaplatit za ně úrok.
- Rozlišují se úvěry bankovní a nebankovní.
  - Lichva = trestný čin, jehož se dopustí ten, kdo zneužije něčí rozumové slabosti, tísně nebo nezkušenosti a poskytne mu službu, za kterou požaduje příliš vysokou protihodnotu – např. velký úrok.

Smlouvy příkazního typu

- **Příkazní smlouva (příkazník x příkazce)**
  - Nahrazuje dřívější mandátní smlouvu.
  - Příkazník se zavazuje obstarat záležitost pro příkazce.
- **Zprostředkovatelská smlouva (zprostředkovatel x zájemce)**
  - Zprostředkovatel se zavazuje za provizi působit tak, aby zájemce mohl uzavřít určitou smlouvu se 3. osobou.
- **Komisionářská smlouva (komisionář x komitent)**
  - Komisionář se zavazuje obstarat pro komitenta na jeho účet určitou záležitost za odměnu.
- **Smlouva o zájezdu (pořadatel x zákazník)**